

El Centre Picasso

Elias Gaston, president del Centre Picasso

El Centre Picasso és una entitat privada sense ànim de lucre que pretén homenatjar Picasso, potser l'artista més genial del segle XX, i mostrar al món els forts lligams d'estimació que s'establiren entre ell i Horta, tan pel que fa a l'aspecte artístic com a l'afectiu, que va generar una obra singular que reflecteix la profunda estimació de Picasso vers Horta. L'Antic Hospital, edifici renaixentista construït l'any 1580, inicialment destinat a acollir malalts pobres i transeünts, és l'actual seu del Centre Picasso, on s'exposa, de forma permanent, les reproduccions facsímil, amb la màxima qualitat i tan pròximes a l'original com ha estat possible, de pràcticament totes les obres realitzades en les dues estades al poble i també d'altres obres realitzades a Barcelona o a París, però que evocuen Horta.

El Centre Picasso ofereix la possibilitat de veure juntes les obres corresponents a dues èpoques importants en l'evolució artística de Picasso, els primers passos cap a un estil lliure i personal, al 1898, i l'esclat del cubisme, al 1909. Obres que actualment estan disseminades per museus i col·leccions particulars arreu del món. Una bona part de l'obra de Picasso a Horta són paisatges. Quan veiem un quadre que representa un paisatge, el que veiem és la interpretació que n'ha fet el pintor, però no podem comprendre aquesta interpretació si no veiem el paisatge real on s'ha inspirat. Al Centre Picasso podem veure el resultat de la interpretació que va fer Picasso dels paisatges d'Horta, només ens cal mirar per la finestra o sortir a fer un tomb per veure els paisatges originals, els mateixos paisatges que Picasso veié per primera vegada fa més de cent anys.

A més a més, com a Associació Unesco, volem ser un motor cultural en una zona de Catalunya lluny dels focus d'activitat cultural i artística. Per això s'han organitzat exposicions de pintura, de fotografia, d'escultura, també concerts de música clàssica al Convent i altres

manifestacions culturals.

L'exposició està dividida en tres plantes. A la planta baixa es troba l'exposició *Els meus amics d'Horta* on podem comprendre a través de les pròpies paraules de Picasso, fotos i objectes, la gran empremta que les estades a Horta deixaren a la seva vida. Fonamentalment es fa èmfasi en la relació humana i sentimental entre Horta i Picasso.

A la primera planta es mostra la reproducció de les obres realitzades de juny de 1898 a febrer de 1899. Els dibuixos estan agrupats per temes en unes taules-vitrina: cabres dels Ports, retrats de nens, arbres, gent treballant, etc., acompanyats d'una breu explicació sobre la relació entre el dibuix i les vivències de Picasso a Horta. A les parets s'exposen els olis i pastels realitzats en color. En aquestes obres ja es pot apreciar el trencament amb l'academicisme i l'inici de la genialitat picassiana.

A la segona planta hi trobem les *Evocacions* de l'any 1903 i 1909 i els grans olis cubistes realitzats a l'estiu de 1909. A través de la distribució de les obres i els textos explicatius podem adonar-nos de la particularitat de l'obra realitzada a Horta. L'exposició mostra, de forma pedagògica i entenedora, l'evolució de l'artista en poc més de tres mesos. Les arestes dels paisatges cubistes i les formes arrodonides de la figura humana convergeixen en la sèrie de quadres on la imatge de Fernand es barreja i integra en les muntanyes d'Horta, dels quals destaquem *Dona nua sobre fons de muntanyes*, l'amor per una dona i per una terra units en uns extraordinaris olis. També es pot observar com el cubisme geomètric de les primeres setmanes, característic d'Horta, va esdevenint cada cop més abstracte, fins arribar a l'inici del cubisme analític.

Cronologia d'un exercici de perseverança

1977. L'inici

L'any 1977 el Congrés de Cultura Catalana es presentava per tots els pobles de Catalunya.

EL CETA VISITA ORTA DE SANT JOAN

A Horta l'Associació de veïns "Amics d'Orta", dinàmica i progressista, va organitzar la presentació del Congrés que va anar a càrrec, com no, del més prestigiós picassia: Josep Palau i Fabre. En una llarga conversa li vam explicar la nostra decepció per no poder aconseguir un museu amb les obres que Picasso havia promès. Palau ens va proposar: "Per què no recolliu tota la seva obra feta a Horta en reproduccions facsímil, és a dir, el més pròximes a l'original? Jo us ajudaré."

Uns quants membres de l'associació de veïns ens vam posar a treballar, millor dit, a col·laborar amb el Sr. Palau, ja que era ell qui ens localitzava les transparències per poder fer la reproducció facsímil i ens aconsellava com organitzar-ho. Inicialment la despesa no era gaire forta, ja que es va començar amb reproduccions de dibuixos en blanc i negre de no gaire difícil localització. Paral·lelament anàvem fent recull de llibres i vídeos sobre Picasso. També volíem fer una bona biblioteca i videote-

ca picassianes. Poc a poc vam aplegar un bon nombre de reproduccions, principalment dibuixos, però també algunes reproduccions a color d'olis i pastels. Tot plegat suficient per fer-ne una exposició.

30 de novembre de 1981. La frustració.

Semblava que després de quatre anys, l'esforç de Josep Palau i de l'Associació Amics d'Orta, tant en l'aspecte personal com en l'econòmic, tindria, recompensa.

L'ajuntament d'aquells anys ens va deixar el local de les antigues escoles. Estava en unes condicions lamentables; però el vam endreçar i pintar; un lloc senzill, auster i molt adient per l'exposició, amb vistes a la muntanya de Sta. Bàrbara. El 30 de novembre de 1981 havia de ser la inauguració. Però l'Ajuntament la va aturar, ja que aquest local s'havia de dedicar a caserna de la Guàrdia Civil, que en aquells moments estava precisament on avui és el Centre Picasso, en unes condicions molt dolentes. A canvi, se'ns va prometre que, si algun dia

Centre Picasso d'Orta de Sant Joan.

Neus Pallarès

arribava alguna subvenció per arreglar l'antic Hospital, ens deixarien una part per exposar-hi les reproduccions. Vam continuar sense cap suport i amb la indiferència de les institucions. Des de les instàncies de Cultura no donaven cap importància al nostre projecte, fins i tot no s'estalviaren algun comentari despectiu. Vam quedar tots ben decebuts, nosaltres i el Sr. Palau. No enteníem com aquesta idea no tenia cap suport de l'Administració, era un projecte modest però prou interessant, com es va demostrar bastants anys després.

1990. La nova empena

Va ser tan forta la decepció que el projecte es va aturar 9 anys, tot i que durant aquest temps encara s'aconseguí alguna reproducció més. Però la idea era massa bona per renunciar-hi. A finals de l'any 1989, esperonats per amics picassians, es va tornar a emprendre la tasca. Es va prendre una decisió dràstica: un grup de l'associació de veïns vam decidir crear una entitat exclusivament dedicada a continuar amb la recollida de reproduccions, que no dependés de cap organisme oficial, tot esperant aconseguir un local. Així l'any 1990 va sorgir el Centre Picasso. Havien passat tretze anys des que Palau i Fabre ens proposà el repte. La insensibilitat inicial es convertí en interès per part de les institucions, sobretot de la Generalitat i de la Diputació de Tarragona. La promesa de cedir-nos una part de l'antic Hospital es començava a fer realitat. Es va adequar i després de negociacions vam aconseguir que se'ns cedís en la seva totalitat.

1992. La inauguració.

Per fi, a l'octubre de l'any 1992, el conseller Guitart inaugurava el Centre Picasso. A partir de la seva creació s'intensificà la recerca de les obres que faltaven, generalment grans olis, que pertanyen a col·leccions particulars i de difícil localització, per aconseguir la transparència i fer-ne la reproducció. Paral·lelament a aquesta tasca i en la faceta d'Associació Unesco, el Centre Picasso organitzà diverses jornades culturals, principalment emmarcades dintre les Jornades Picassianes amb activitats com exposicions de fotografia, escultura, pintura i tapisos; cal destacar la extraordinària exposició de pintura i tapisos de Tharrats, l'any 1994. Amb no poques dificultats, es va aconseguir obrir el Convent de Sant Salvador per a activitats culturals, bàsicament exposicions i concerts de mú-

sica clàssica.

Durant aquest temps El Centre Picasso rep diversos premis a la seva tasca de dinamització cultural. El més important el Premi Nacional d'Arts Plàstiques l'any 1994.

1998. El Centenari

Aquest any es va complir un somni que alguns creien impossible: exposar a Horta les obres que Picasso realitzà cent anys abans. Després de negociar amb el Museu Picasso de Barcelona, amb el Departament de Cultura de la Generalitat i amb la implicació total de l'Ajuntament d'Horta, es va aconseguir el suport institucional i econòmic per realitzar l'exposició de disset obres originals de Picasso al Centre Picasso, des del 19 de setembre fins al 18 d'octubre. L'èxit va ser extraordinari i el ressò mediàtic molt gran. Durant aquesta exposició també s'inaugurà l'exposició permanent de la planta baixa; on, a través de textos, fotografies i objectes, es mostra la profunda relació humana que s'establí entre Horta i el genial artista.

1999-2002. L'actualització.

Aprofitant que amb motiu de l'exposició del Centenari es va haver de desmuntar l'exposició de reproduccions, es va decidir reestructurar tota l'exposició permanent. S'ha donat un enfocament més pedagògic agrupant les obres per temes i a la segona planta es pot seguir l'evolució que, durant l'estiu de 1909, va patir el cubisme geomètric; alhora que, a través d'uns textos, es fan més entenedors els profunds lligams artístics i afectius entre Horta i Picasso. Alhora s'ha continuat amb les gestions per localitzar les obres que encara falten. Així s'ha aconseguit la reproducció de diverses obres de col·leccions particulars. Entre elles cal destacar "La processó al convent".

Abril 2003. L'homenatge a Manuel Pallarès

Per inaugurar la restauració de la part conventual del Convent de Sant Salvador, dedicada a sala d'exposicions, s'exposa "Manuel Pallarès-Pablo Picasso. Homenatge a 78 anys d'amistat". A través de textos, reproduccions d'obres de Picasso i fotografies inèdites, es mostra la gran amistat entre el genial artista i Manuel Pallarès, fill d'Horta i també pintor. Pallarès va ser qui va portar Picasso al nostre poble i va fer possible els forts lligams artístics i humans entre Horta i el pintor. Al mateix temps s'exposava una important mostra recopilatòria de l'obra de Manuel Pallarès.

Roques de Benet des del coll d'Ereta

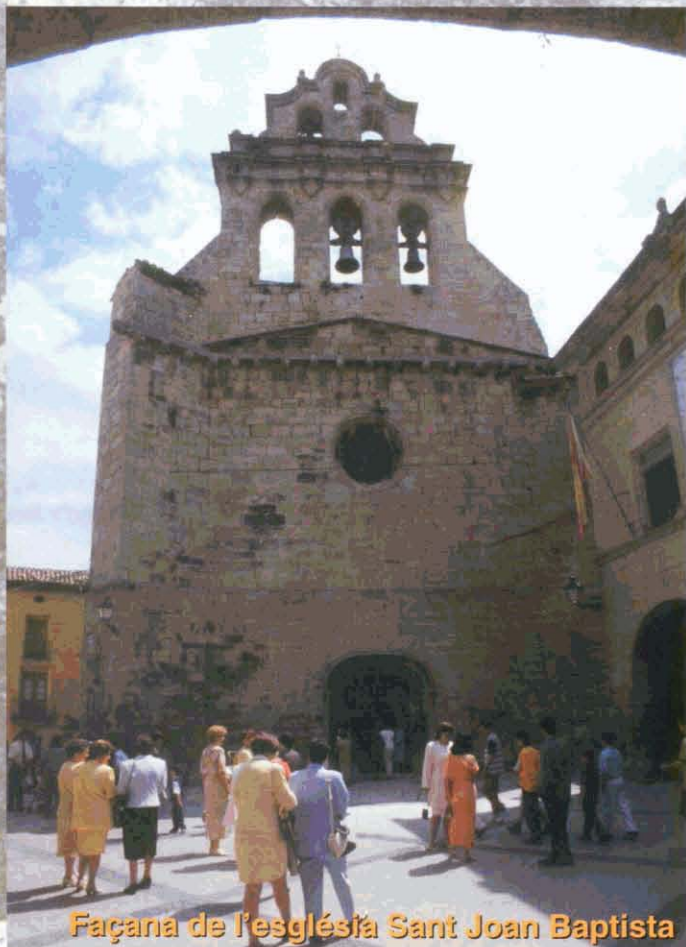
Kildo Carreté

Convent de la Mare de Déu dels Àngels i el Fossal d'Orta

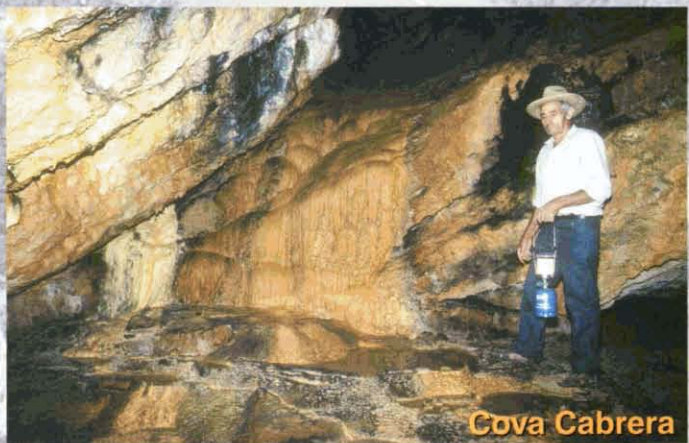
Joan Navarro

ORTA DE SANT JOAN: art, natura i esplai

Façana de l'església Sant Joan Baptista

Joan Navarro

Cova Cabrera

Kildo Carreté

Mas de Quiquet

Joan Navarro

Les Olles al riu Canaletes

Joan Navarro

La cabra, reina del Port

Kildo Carreté

Carrer de l'Hospital a Orta de Sant Joan

Joan Navarro